

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Vtrum Moyses, & Hieremias futuri sint secundi aduentus Christi
præcursores. Sectio VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Septuag. sic enim habet nostra translatio, quamquam Græcè sit: *In exēpiū panis tētia generationi-*
 Malac. 4. 5. *bus, quod tamen eodē recidit. De Helia autē multò luculētius Mal. 4. Ecce ego mittā*
 Eccl. 48. 9. *vobis Helia Propheā, antequā veniat dies Domini magnus, & horribilus: qui locus procul-*
 Mat. 17. 10. *dubio de Helia, nō de Ioanne Baptista accipiendus est, cum ibi de extremis mun-*
 1. *di temporibus disseratur. Idēque dicitur Eccl. 48. Helias receptus est in turbine ignis*
 Venturos *Christus Dominus id apertē significauit Matth. 17. cum interrogantibus discipu-*
 Enoch, & He- *lis: Quid ergo scriba dicunt, quia Heliam oportet primum venire? respondit, Helias quidem*
 liam tempo- *venturus est, & restituet omnia, Quibus verbis certum est non indicasse Ioannem*
 ribus Anti- *Baptistam, siquidem is iam venerat, nec dici poterat adhuc venturus. Neque ipse*
 christi, com- *restituisse dicendus est omnia: si quidem eius testimonium non fuit receptum à*
 munis, est Pa- *Iudæis. Denique hæc fuit sēper Catholicæ Ecclesiæ sententia, & antiquissima*
 trum traditio, *traditio, quam Patres omnes secuti sunt, veluti Tertull. lib. de anima cap. 35. & 50.*
 Tertull. *Iustin. Philos. & Mart. in Dial. cum Tryphone Iudæo, Orig. tom. 7. in Ioan. D.*
 Iustin. Phil. *August. lib. 20. de Ciu. Dei cap. 29. & lib. 9. de Gen. ad lit. cap. 6. & tract. 4. in Ioan.*
 Origenes. *D. Chrysol. D. Chryl. hom. 58. in Matt. & homil. 4. in 2. epist. ad Thessal. D. Hieron. in comm.*
 D. August. *super Matt. c. 11. & 17. Dorotheus in Synopsi, Theod. super. 12. cap. Dan. & super 4.*
 D. Hieron. *Mal. Lact. lib. 7. Diuini. instit. cap. 17. D. Ioan. Damas. lib. 4. fid. Orthod. c. 27. Pro-*
 Dorotheus *super. in tract. quem appellauit Dimidium temporis, cap. 13. D. Greg. hom. 12. super*
 Theodor. *Ezech. & lib. 9. Mor. c. 3. D. Ambr. super epist. 1. ad Cor. cap. 4. (si eius summi com-*
 Lactant. *mentarij) Iulian. Pomerius lib. 1. contra Iudæos, Beda, Anselm. D. Thom. in 11. c.*
 D. lo. Dam. *Apoc. tametsi D. Hilar. Canone 20. in Mat. & Victorinus in 11. cap. Apoc. puta-*
 Prosper. *runt Enoch non futurum secundi aduentus Christi præcursorem.*
 D. Gregor. *Utrum Moyses, & Hieremias futuri sint secundi aduentus*
 D. Ambros. *Christi præcursores.*
 Iulian. Pom. *SECTIO VII.*
 Beda. *1.*
 D. Anselm. *AD finem præcedentis capituli iam de Ioanne Euangelista disseruimus, ostē-*
 D. Thom. *dimusq; eum non vëturum temporibus Antichristi: hoc in loco nobis illud*
 D. Hilar. *tantum superest, vt Moysen, & Hieremiam eo etiā onere contra nonnullorū*
 Victorinus. *sententiam liberemus. Nam quod ad Moysen attinet, D. Hilar. Can. 20. in Mat. Ioā.*
 1. *Arboreus lib. 11. suæ Theolophiæ cap. 11. Cathar. in suis Comen. super Gen. c. 3. &*
 Moysen ad- *Abbas Ioach. in 11. ca. Apoc. existimarūt eum adhuc viuere, futurūque simul cū*
 hinc viuere *Enoch, & Helia præcursorem secūdi aduentus Christi. Idēque sentit Gagnæus*
 qui putarunt. *in cōm. huius capituli: quanquā enim illum iam obiisse fateatur, nihilominus exi-*
 D. Hilar. *stimat à mortuis eo tempore excitandum, & sese Antichristo oppositurum. Nitū-*
 Ioan. Arb. *tur hi auctores hanc suam cōfirmare sententiam ex eo, quod Ioannes hoc ipso ca-*
 Catharin. *pitate loquens de duobus illis testibus, qui tempore Antichristi futuri sunt, subiun-*
 Ioachimus. *gat: Hi habent potestatem super aquas conuertendi eas in sanguinem, & percutere terram omni*
 Gagnæus. *plaga. Quibus verbis volunt proculdubidē indicatum fuisse Moysen, cui nimirum*
 Exod. 7. *eam potestatem datam diuinitus legimus Exod. 7. & seq. Quod verò spectat ad*
 Victorin. *Hieremiam, eum quoque iisdem Antichristi temporibus vëturum sentit Vict. in*
 D. Hilar. *cōm. huius capituli, eamque fuisse multorum sententiam testatur D. Hilar. canon.*
 Venturum *20. in Mat. Potēst que suaderi primū, quia plerique ex veteribus, vt auctor est Vict.*
 Hieremiam *putant Hieremiam adhuc viuere, cum eius mors nō cōmēmoretur in sacris liter-*
 Antichristi *is. Deinde, quia id vidētur indicare verba illa Hier. 1. Antequam exires de vulua san-*
 temporibus *ctificauit te, & Propheā in gentibus dedi te, cum Hier. nōdūm Gentibus, sed solis Iudæis*
 sensit Victo- *prophetauerit, relinquitur expectandum esse tempus, quō Gētib; prophetent:*
 rimus. *quod aliud, quam in acerbissima illa Antich. persecutione excogitari nō potest.*
 Figrem. 1. 5. *Nihil.*

1.

Moysen ad-
hinc viuere
qui putarunt.
D. Hilar.
Ioan. Arb.
Catharin.
Ioachimus.
Gagnæus.

Exod. 7.
Victorin.
D. Hilar.
Venturum
Hieremiam
Antichristi
temporibus
sensit Victo-
rimus.
Figrem. 1. 5.

Nihilominus vtraque de Moysē, & Hieremia sentētia est omnino improbabilis ea potissimum de causa, quod vterque sit iam vita functus, atque a deo eorum anima beatifico Diuinæ essentia cōspectu perfruatur, quas iterum ad corpus mortale, & communem cum hominibus consuetudinem redituras prodigiū est nullo pacto credibile. Quod enim Moysēs obiicit, est de fide, cum sit expressum Deut.

34. *Ascendit Moyses super montem Nebo, mortuusque est ibi Moyses seruus Domini, in terra Moab iubente Domino.* Quod intelligendum esse de morte corporali manifestum est ex Deut. 32. Vbi illi dictum fuerat à Domino: *Iungeris populis tuis, sicut mortuus est*

Aaron frater tuus in monte Hor, & appositus est populis suis. Certum est autem Aaron mortuum fuisse corporali, ac vera morte. Accedit, quod eodem cap. 34. Deut. dicitur Moyses sepultus illis verbis. *Et sepelivit eum in valle terra Moab contra Phogor,*

& non cognovit homo sepulchrum eius usque in presentem diem. Quam eandem ob causam Michaël altercabatur cū Diabolo de Moyfi corpore, vbi nimirum sepultum esset: quemadmodum testatur Iudas Apostolus sua epist. canon. Cur verò Deus voluerit ignotum esse hoc eum, vbi sepultus iaceret, eam affert rationem D. Chryf.

hom. 1. in Matt. ne videlicet Hebraei corpus eius tanquam Diuinū quiddam adorarent. Ex dictis iam colliges planè errasse Doctores initio citatos, dum putarunt Moysen nondū diem suum obiisse: in quo etiā errore fuit D. Ambr. li. 1. de Caim, & Abbel. c. 2. quem etiam indicat D. Greg. Nyss. in lib. de vita Moysis, & D. Hier. super illa verba Amos. 9. *Qui edificat in celo ascensionem suam.* Falsum etiam est illud, quod plerique sibi persuaserunt, Moysen quidem obiisse, sed statim resurrexisse, quæ opinio fuit R. Samuelis in lib. de aduentu Messia c. 17. & nō obscurè refellitur ex epitola Iudæ, quæ indicat eo tempore adhuc iacuisse corpus Moysis in sepulchro. Eodem testimonio facile probari potest eum non resurrexisse in transfiguratione Domini, quemadmodum videtur credidisse D. Hier. super c. 17. Matt. & auctor libri de mirabilibus sacrae Scripturae (qui falsò tribuitur D. Aug.) lib. 3. c. 10. Contrariū enim longè esse probabilius docent Lyran. super 17. c. Matt. Abul. q. 54. & 55. super idem c. & D. Tho. 3. p. q. 45. art. 3. ad 2. vbi conatur exponere Hier. eo sensu, vt velit non resurrexisse Moysen per veram vnionem animæ ad corpus, sed per corpus aliquod assumptū, in quo veluti resurrexisse videbatur. Ex his manifestū relinquitur Moysen non venturum esse Antichristi tēpore, contrariamq; opinionationem omnino esse improbabilem: vt mirari satis nō possim Ioannē Maldonatum in c. 17. Matt. ausum fuisse damnare non solū temeritatis, sed etiā impudentiæ cōmunicem hanc, quā secuti fuimus, sententiā, & magis consentaneā Diuinis literis esse cōfirmauimus: in quo quidem auctore laudo eruditionem, atq; doctrinā sed moderatiōre interdū in refellēdis aliorū opinionibus censurā requiro.

Quod verò attinet ad Hieremiā, quamquam eius obitus non exprimitur in sacris literis, disertè tamē traditur à D. Epiphano in lib. de vita, & obitu Prophetarum, & Dorotheo in Synop. docetq; Epiph. eū in Ægypto à plebe lapidibus obrutum occubuisse, sepultūque fuisse eo ipso loco, in quo Rex Pharaon habitauerat: eamque ob causam Ægyptios eundē locū magna religione coluisse, vbi pluribus se officijs ab illo adiuuari cognouerunt. Aspidēs enim, & crocodili, qui eos interimebant, postulationis Hieremiæ beneficio ex illis finibus sunt profligati: *Et qui hodie, inquit Epiph. ad huc fideles comperiuntur, eodem in loco supplicare consueverunt, sumptuque puluere a spidum morsibus medentur.* Igitur quæ pro aduersa parte afferebantur, nihil planè conficiunt: quamquam enim, cum dicitur dādam illis duobus testibus potestatem conuertiendi aquas in sanguinem, ad Moysen allusionē fieri concedamus, non cōtinuò cogimur confiteri de eo sermonē esse: sed illud tantū indicari similē quoque potestātē Enoch, & Helix tribuendā. Quod verò pro Hier.

II.
Moyses, & Helias iam vita functi.
Deut. 34. 1.

Deut. 32. 50
Deut. 43. 6

Iud. 1.
Moyses sepulchrum ignotum esse, cur voluerit Deus.

D. Chrysof. D. Ambr. D. Gregor. Nyss. D. Hieron. Amos 9. 6.

R. Samuel. Moyses non surrexit in Dominica transfiguratione D. Hieron. Auctor libr. mirab. Lyran. Abulens. D. Thom.

Moysen ad huc viuere qui putauerunt.

III.
D. Epiph. Hieremia mors, & sepulchrum.

remia argumentabantur nondū datum esse Prophetam in Gentibus, longè à vero abest: siquidem, vt eo loco interpretatur D. Hieron. illud dumtaxat ijs verbis significatur, quòd non solum de Hierusalem, sed de multis etiam Gentibus deberet vaticinari: id quod ita esse ex prophetia eius constat, in qua multa continentur, quæ ad Assyrios, & Ægyptios pertinet: hoc enim est datum esse Prophetam in Gentibus.

D. Hieron.

Cur Enoch, & Helias duæ oliuæ, & duo candelabra appellentur?

Hi sunt duæ oliuæ, & duo candelabra in conspectu Domini terræ stantes.

SECTIO VIII.

I. Per duas hæc oliuas, quoque candelabra accipiendos esse Enoch, & Heliam scis iam in superioribus probauimus: nunc illud superest explicandum; cur ijs nominibus cõleantur: In primis igitur obseruandum est Ioannem his verbis allulisse ad illud Zach. cap. 4. vbi Propheta vidit candelabrum aurum, lampadēque super caput ipsius, & septem lucernas, septemque infusoria: & præterea duas oliuas, vnam à dextris lampadis, alteram à sinistris: tunc Propheta sciscitanti, quidnam essent duæ oliuæ ad dexteram, & sinistram candelabri? responsum est ab Angelo: *Isti sunt duo filij olei splendoris, qui assistunt Dominatori vniverse terre.* Eisdem autem tam à Zacharia, quam à Ioanne oliuarum nomine significari docent D. Greg. hom. in Ezech. 12. Arethas, & D. Thomas in hunc locum.

Zach. 4. 44.
Enoch, &
Helias cur
oliuæ, & cā
delabra.
D. Greg.
Arethas.
D. Thomas.

II.

Deinde quod attinet ad oliuæ appellationē, sciendum est in sacris literis oliuam symbolum esse Sanctorū multas ob causas. Prima dicitur à soliditate: ea est enim huius ligni natura, vt id neque tempestas, neque caries, neque vetustas labefacter: vnde & a ternitatis apud veteres symbolū erat: quod mirificè in Enoch, & Heliam cõuenit, qui tandiū Diuino beneficio viui perseverant. Quam obrè meritò aternitatis candidati à Tertulliano appellantur. Declarat etiam infractam Sanctorum fortitudinem, qui nullis laboribus propter Deum toleratis frangi, neque à Dei cultu abduci possunt. Secunda depromitur à fertilitate: est enim oliua fecundissima: vnde est illud Psal. 51. *Ego autem sicut oliua fructifera in domo Dei:* & Hierem. 11. *Oliuam vberem, pulchram, fructiferam, speciosam vocauit Dominus nomen tuum.* Vbi vidēs oliuā à fecunditate laudari: atque hanc ob causam Gentilis populus carēs fructu bonorum operum ante cõuersionem oleastro: Iudæi cus verò ante statū legis gratia propter vbertatē meritorū oliuæ comparatus est à Paulo Rom. 11. *Tu cum oleaster esses, insertus es in illū, & socius radicis, & pinguedinū oliuæ factus es, noli gloriari aduersus ramos: & paulò inferiūs, Nam situ ex naturali excisus es oleastro, & contra naturā insertus es in bonam oliuam: quanto magis ijs, qui secundum naturam inseruntur suæ oliuæ?* Quem locum eleganter tractat D. Aug. in Plalm. 72. vbi in hac oleastri in oliuam inthione, quam affert Apostolus ad explicandam Gentilis populi in Iudaicū successione, duo obseruauit miracula: vnū est, quòd dicat Apostolus oleastrum insertum esse in oliua: cum è cõtrario oliua inferi solet in oleastro: alterū est, quòd oleaster iste insertus in oliua non oleastri, sed oliuæ fructus protulerit: cum in naturali inthione contrarium accidat: si quidem id, quod inseritur, ipsū est, quod crescit, fructūque fert non arboris, in qua inseritur, sed furculi, qui fuit insertus: quam obrem Paulus meritò hanc inthionem appellauit contra naturam: *Sicut, inquit, ex naturali excisus oleastro contra naturam insertus es in bonam oliuam.*

Oliua in sacris literis symbolum Sanctorum. Apud veteres aternitas.
Psal. 51. 10.
Hier. 11. 16.
Gentilis populus oleastro, Iudæi cus verò oliua cur comparatur.
Rom. 11. 17. 24.
Elegans Augusti. obseruatio in locum Pauli.

III.

Tertia ratio est propter pinguedinē gratiæ, & charitatis Sanctorū, quæ dat pinguedinem. i. valorem operibus: quā ob causam dicitur de Eccl. Esai. 5. *Vinea facta est dilectio meo in cornu in medio oliuarum.* Septuaginta verò translulerunt: *Vinea facta est dilectio meo in cornu in loco pingui, suo vberis.* Est autem sermo ad literam de terra promissionis,

Esai. 5. 1.
Illustratur & elucidatur Esai. locus, Symmach. Septuag.